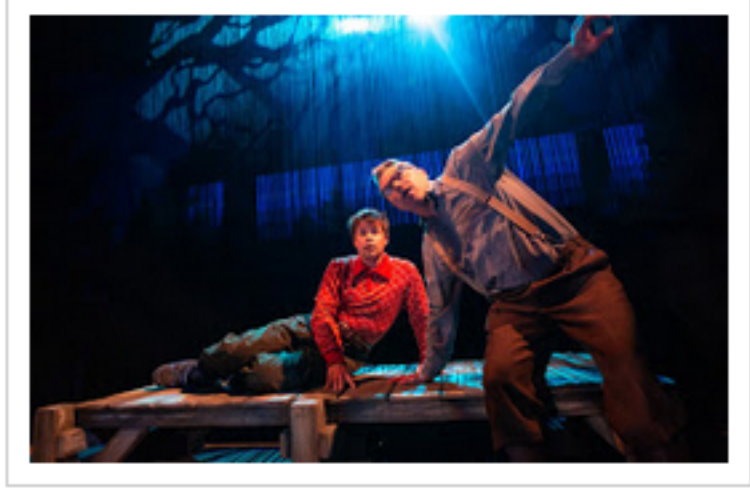

torstai 3. syyskuuta 2020

Synninkantajat / Tampereen teatteri 2.9.2020

Luin **Pauliina Rauhan**an kirjan **Synninkantajat** helmikuussa. Aihe kiinnosti (lestadiolaisuus) ja tekijän esikoinen **Taivaslaulu** oli hieno teos, sekä TTT:ssä dramatisoituna että myöhemmin kirjana luettuna. Mutta tämä toinen kirja oli ehkä hienoinen pettymys. Monta eri kertojanäkökulmaa ja sekava rakenne, vaikka itse tarina olikin taas kiehtova. Mutta Tampereen teatterilla ensi-iltansa nyt saanut, **Maia Häklin** dramatisoima ja ohjaama **Synninkantajat** oli kerrassaan hieno teos! Kaunis ja herkkä, seesteisen kaunis ja viipyilevä, mutta samalla rintaa puristava ja ahdistava.

Lavalla nähdään monta päähenkilöä. Kaiken keskiössä 9-vuotias Aaron (**Antti Tiensuu**), hieman tosikkomainen pieni poika, joka on onnellisesti valittu syntymään uskovaiseen perheeseen, miljoonien lasten joukosta. Poika tarkkailee aikuisia, tekee omia tulkintojaan, rakastaa isovanhempiaan, ja uskoo vakaana Jumalaan. Ja onhan maailman rakkain pappa uskonnollisen yhteisön saarnamies. Kyllä poika on turvassa kaikelta maailman pahuuksilta. Aaron joutuu ikävään välikäteen uskonasioiden repiessä perhettä rikki. Taisto-pappa (**Esa Latva-Äijö**) on järkähtämätön jumalan mies, lintuharrastaja joka joutuu oma perheen ja Rauhanyhdistyksen väliseen hetteikköön. Pohdiskelu ja luontoasiat tarjoavat pakopaikkaa, mutta riittääkö se? Aliisa (**Aliisa Pulkkinen**) on Aaronin äidinäiti, joka kyllä uskoo, mutta avarakatseisemmin kuin muut. Luonnonparannuskeinot, vanhat tarinat ja kertomukset vievät ajatuksia jo pakanuudenkin suuntaan. Vahvatahtoinen ja maanläheinen mummo näyttää Aaronille suvaitsevaisuutta ja laajempaa näkökulmaa.

Valitettavasti Aliisan näkemykset eivät aina kohtaa Rauhanyhdistyksen ajatuksia, tai oman perheensä. Taiston ja Aliisan välit ovat jännitteiset. Perheen hajoaminen onkin yksi teemoista, miten joku halutaan eristää yhteisön ulkopuolelle, ja jopa oma lapsi on valmis tuomitsemaan vanhempansa. *Synninkantajat* on myös aika pitkälle naisten ja Aaron-pojan tarina.

Aliisan tytär Auroora (**Sara-Maria Heinonen**) kokee ensirakkauden, mutta eihän ei-uskossa oleva poika ole sopivaa seuraa. Silti hän jatkaa salaa Juhaniin (**Konsta Laakso**) tapailua, tähtiä katsoessa ja haaveillessa. Vaan kun kaikkialla vakoillaan, kytätään ja ilmiannetaan, niin yhteisön on asiaan puututtava. Aliisa haluaa pelastaa tytön, kantaa selkää vääränään yliopistojen hakuoppaita jotta tämä lähtisi pois. Mutta Auroora on uskossa, ja naiivi, piiloutuu ihastumisen kuplaansa eikä usko kiinnijäämiseen.

Esityksessä on taustalla jatkuva jännite, jota viritetään hienosti taitavalla äänisuunnittelulla (**Jan-Mikael Träskelin**). Katsoja odottaa milloin kaikki kulminoituu, mitä pahaa tässä tapahtuu, sillä eihän tämä voi päättyä hyvin. Auroora olisi aika ilmiselvä "uhri", mutta hän pääsee opiskelemaan tähtitiedettä Helsinkiin, ja onnistuu irtautumaan.

Synninkantajat voisi kuvata mitä tahansa uskovaista yhteisöä. Sillä ei ole oikeastaan mitään väliä. Saatanalla pelottelu ja tiiviistä yhteisöstä erottamisen uhka leijuu kaikkien yllä. Jos kuorolaulu, työväentalolla käyminen tai jopa E-liikkeessä asiointi katsotaan anteeksipyytelyn ja rankaisuiden arvoisiksi rikkeiksi, mitä kamalaa seuraa esiaviollisesta seksistä? Hoitokokouksia pidetään öisin, ja Aaronkin niihin osallistuu. Myöhemmin hän sitten analysoi kokousten muistioita, miettien ja pohtien uskonasioita. Poikaressu, muutenkin huolissaan maailmasta ja sitten pitää vielä miettiä syntiä ja aikuisten asioita. Ahdistava ilmapiiri, toisten "syntien" kaivelu ja niiden julkinen tunnustaminen tarttuu kyllä helposti.

"Ei jumala ole mikään etäinen olento jota vain sinä vartioit" huutaa Aliisa Taistolle - ja osuu tässä ytimeen. Aliisan jumala on suvaitsevainen ja salliva, läsnä enemmän luonnossa kuin saarnastuolissa. Usko ei ole suoritus!

Vuosi kiertää kehää, keväästä kevääseen. Lintujen muutot, juurten kerääminen, jäiden lähtö. Luonto on kaikessa lähellä, ja se tuodaan hyvin esille **Mikko Saastamoisen** lavastuksessa ja jo mainitussa kauniissa äänisuunnittelussa. Kuorolauluosuudet koskettavat myös. Myös **Mika Hiltusen** loihittamat valot ovat huikaisevat, ja Frenckellin pieni näyttämö tarjoaa kaunista katsottavaa. Erityisesti loppukohtauksen valot, ja niiden hiljattainen hiipuminen, säväytti.

Myös Saastamoisen käsialaa olevat 1970-luvun puvustus oli taiten tehtyä ja sai aikaan monta sisäistä fiilistelyä ("tuonkin mä muistan"). Erityisesti Aaronin samettifarkut ja trikoopaidat! Lavastus on tilkkutäkkimäistä, mutta toimii hyvin. **Kirsi Rintalan** kampaukset ja maskeeraus vie myös hyvin ajatukset omaan lapsuuteen, sinne 70-luvun loppuun.

Näyttelijät tekevät kautta linjan hienoa työtä. Latva-Äijö on erittäin karismaattinen saarnamiehenä, jolle selkeästi poikansa perhe (erityisesti Aaron) on tärkeä. Hän ei kuitenkaan ole inhottava hahmo, vaan hyvin inhimillinen, ja Latva-Äijö nostaa miehestä esille sympaattisia piirteitä. Pulkisen juureva ja elämäniloinen olemus saa Aliisa-mummon loistamaan ja hehkumaan. Minäkin haluaisin tuommoisen mummon! Tiensuu on koskettava käsiään vääntelevänä pikkupoikana, joka etsii paikkaansa uskonnollisen ja tavallisen maailman ristipaineissa. Sympis roolityö. Heinosen tekemä Auroora näyttelee hienosti ilmeillään ja eleillään. **Eeva Hakulinen** on Aaronin äiti, joka haluaisi olla hyvä äiti ja yhteisön jäsen, ja joutuu siksi kieltämään oman äitinsä Aliisan. Epävarmuus omasta olemuksesta väistyy kun nainen kasvaa vahvemmaksi - Aaronin syntymäpäivillä tapahtuva äidin kohtaaminen on tily. Hempeys on paha synti näissä piireissä.

Esityksen kesto oli aika lyhyt, puolen tunnin väliajan kanssa vain 1 h 50 min. Toinen näytös oli vain 20 minuuttia pitkä. Eli aika tiiviisti Häkli on saanut kaiken pakattua. Dramatisointi sanoo silti kaiken oleellisen ja tarvittavan. Välillä kohtaukset ovat nopeita välähdyksiä, tuokiokuvia hetkessä. Ei silti jää pintaraapaistua oloa, vaan henkilöihin ja heidän välisiinsä suhteisiin ja jännitteisiin ehditään tutustua rauhassa. Pinnan alla tapahtuu paljon asioita, vaikka päällisin puolin onkin aika rauhallista. Katsojalle annetaan tilaa miettiä ja kokea mitä näyttämön ulkopuolella tapahtuu. Uskooran ja Juhaniin kohtaamiset rannalla ovat seesteisen kauniita, ja kovin viattomia. Silti tuomittavia, Juhaniin ulkopuolinen, ei-uskossa. Aliisa ymmärtää tyttärtään ja tämän rakkauden kaipuuta, onhan hänenkin rakkautensa ollut yhteisön ulkopuolinen. Kypsä ja pohdittu teos, joka on samalla Häklin opinnäytetyö ohjaajana.

Kyllä *Synninkantajat* koskettaa, saa tuntemaan surua ja vihaakin. En tiedä jääkö päällimmäiseksi oloksi kuitenkin toivo tai optimismi, koska loppu on niin ankea. Jotenkin väijäämätön silti, tähän se kaikki painostava tunnelma ja jännitteiden rakentaminen tähtäsin. Silti niin epäilelu - miksi aina viattomat joutuvat kantamaan muiden synnit?

Ensimmäinen esitys syyskaudella ja täytyy sanoa että ainakin Tampereen teatterilla oli hoidettu erinomaisesti kaikki koronatoimet. Tuli turvallinen ja huolehditu olo, ja oli ihanaa olla taas teatterilla. Mihinkään ei päässyt muodostumaan ruuhkia, ja kaikki pelasi. Jos koronan jostain saa niin ei ainakaan teatterilta. Iso kiitos ammattitaitoiselle henkilökunnalle. Suurin osa yleisöstäkin piti hengityssuojaimia.

Kuvien copyright Heikki Järvinen.

Näin esityksen ilmaisella pressilipulla.

Katri klo **7.00**